

**SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM BÖLCÉSZETTUDOMÁNYI KAR
TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
MEDIEVISZTIKA PROGRAM**

G. Tóth Péter

**A CSANÁDI SZÉKESKÁPTALAN SZEMÉLYI ÖSSZETÉTELE
A KÉSŐ-KÖZÉPKORBAN
(1354–1526)**

A doktori értekezés tézisei

Témavezető: Dr. Petrovics István

Szeged

2014

A kutatás témája

A csanádi székeskáptalan kanonokjainak egyetemjárását tárgyaló egyetemi szakdolgozatom témavezetőjeként Petrovics István irányította figyelmem az egyházi középréteggel foglalkozó modern hazai szakmunkákra, elsősorban Köblös József és Fedeles Tamás írásaira. Elhatároztam, hogy a jövőben a szakirodalmi előzmények alapján minél több szempontból vizsgálat alá veszem a csanádi testület személyi állományát. Bízom benne, hogy a mostoha forrásadottságok ellenére a középkori Dél-Alföld legnagyobb káptalanának tanulmányozása által sikerült majd új adatokkal, meglátásokkal hozzájárulni az egyre több testületre kiterjedő és már rendszerjellegűnek nevezhető káptalani kutatásokhoz.

A testület archontológiáját elsőként Borovszky Samu állította össze a millennium évében a vármegye monográfia vállalkozás keretében 1896-ban megjelent Csanád vármegye általános történetét taglaló munkájában. Borovszky lehetőségekhez mérten igen precízen vázolta fel a káptalan szerkezetét és összetételét. Archontológiát csak a csanádi egyházmegye legnagyobb történetírója, Juhász Kálmán pontosította. Juhász a Csanádi Püspökség 1030 és 1699 közötti történetének nyolc kötetben való megírása alatt bőséges forrásbázist gyűjtött össze, ami alapján 1941-ben jelentette meg a csanádi székeskáptalanra koncentráló könyvét. Azóta nem foglalkoztak a testülettel és a Martin Roos által az utóbbi években megjelentetett egyházmegye-történet sem tárgyalta az egyházi középréteget, amelyről így modern szakmunka nem áll rendelkezésre.

Időhatárok

A vizsgálat időhatárainak kijelölésében azt tartottam szem előtt, hogy a kapott eredmények mindinkább összevethetőek legyenek az egyházi középrétegről már rendelkezésre álló ismeretekkel. Így a korszakhatárok meghúzásakor a Fedeles Tamás által a pécsi székeskáptalan személyi összetételét vizsgáló 2005-ben megjelent monográfiája által felölelt 1354 és 1526 közötti időszak mellett döntöttem. Ugyanis ez az időszak lefedi mind a Köblös József 1994-ben megjelent, négy dunántúli testület (Buda, Fehérvár, Győr, Pozsony) Mátyás- és Jagelló-kori tagságát elemző úttörő munkájában, mind pedig Kristóf Ilona a váradi káptalanok 1440 és 1526 közötti kanonokjait vizsgáló, nemrég kiadott könyvében tárgyalt korszakot.

A korszakhatárt rugalmasan kezeltem abból a szempontból, hogy voltak olyan csanádi javadalmasok, akik már az 1330-as években stallumhoz jutottak a testületben, valamint olyanok is, akik Mohácsot követően is rendelkeztek beneficiumukkal.

Források

A csanádi székeskáptalan esetében nem áll rendelkezésre sem statútumok, sem számadáskönyvek, sem pedig *protocollumok*, így dolgozat alapvető forrásbázisát a testület hiteleshelyi kiadványai jelentik. Sajnálatos módon épp a csanádi székeskáptalan által kiadott oklevelek maradtak fenn korunkra a legkisebb arányban. A vizsgált korszakból a *par* példányokat és az eredetiben meglévő oklevelek említéseit, átírásait, később másolatait nem számolva összesen 486 káptalani kiadvány ismert. Ebből Juhász Kálmán 222 tudott felhasználni munkájának írásához. Így én dolgozatomban írásakor további 264 olyan káptalani kiadványt használhattam fel a testület archontológiájának és prozopográfiai adattárának összeállításához, amelyről jeles elődnek nem volt tudomása. Jóllehet az oklevelek közül nem tartalmaz mindegyik tanú- vagy méltóságsort, ám így is jelentősen sikerült pontosítani a testület archontológiáját. A hiteleshelyi kiadványok mellett ennek pontosításához a csanádi püspöki helynökök kiadványait is felhasználtam, minthogy a vizsgált korszakban kimutathatóan 13 káptalani javadalmas töltötte be ezt a hivatalt. Ezek mellett alapvető forrásul szolgáltak még a pápai *supplicatiok* és *annatak*. További adatokat találtam az egyetemi anyakönyvekben, az 1526 előtti ismeretlen formuláskönyvben, valamint szakirodalmi feldolgozásokban is. Ezek segítségével tudtam összeállítani a prozopográfiai adattárat.

A dolgozat felépítése

A disszertáció három nagy részből. Az első részben található fejezetekben az idehaza elsőként Köblös József által alkalmazott, majd Fedeles Tamás által finomított prozopográfiai bázison nyugvó szociográfiai vizsgálat módszereit és szempontjait követve elemzem a káptalan tagságát. Rövid kutatástörténeti áttekintése után felvázolom a testület szerkezeti felépítését, majd a különböző javadalomszintek és magának az egyházmegyének a bevételeit vizsgálom, amely tényező döntően befolyásolta a testület presztízsét és ezáltal a káptalanok közötti rangsorban elfoglalt helyét. Ezután a kanonokok származását, kimutatható egyetemi tanulmányait, javadalomszerzésének lehetséges módjait és végül mobilitását elemzem. Munkám második részében, a Függelékben közlöm az archontológiai

összeállítást, valamint a különböző szempontú vizsgálatokra vonatkozó statisztikai összeállításokat, táblázatokat, térképeket. Dolgozatom végén szerepel a prozopográfiai adattár, ami a 255 személy rövid életrajzát hozza. Közülük 246 fő bírt kimutathatóan javadalommal a vizsgált korszakban, ők szolgáltak az említett analízisek alanyaiul. Emellett 9 olyan illető biográfiája is megtalálható, akik pápai kinevezéssel rendelkeztek, ám kérdéses, hogy javadalomszerzésük realizálódott-e. Meg kell jegyezni, hogy a legtöbb vizsgálati szempontból a testület tagságának több mint a felét nem lehetett elemezni, leginkább az egytagú névhasználat miatt.

A kutatás eredményei

A káptalan szerkezetének felvázolása után megpróbáltam megbecsülni a javadalomszintek várható bevételeit. A *supplicatiok* és *annatak* adatai által megállapítottam meg a minimális bevételeket. Ezek szerint a prépost 250, a kisprépost 150, az olvasó- és éneklőkanonok 100, az örkanonok 30–60, a főesperesek a kerületükben található plébániák számától függően 50–150, az örkanonok 30, a mesterkanonokok 40–60 aranyforintra számíthattak minimálisan évente. Az egyszerű kanonokok jövedelem esetében egyfajta kibontakozó csökkenő tendenciát tapasztaltam a 14. és a 15. századi adatok tükrében. Ám sajnálatos módon a 15. század közepső harmadától nem állnak rendelkezésre források erre nézve. A *supplicatiokból* és *annatak*ból nyerhető adatok elapadása után már csak a főpapi kinevezésekért járó illetékek, a *servitiumok* alakulásából vonhatunk le következtetéseket. A csanádi egyházmegye III. Béla uralkodása alatt fennálló 12 magyar püspökség közül a 4–5. helyen állt az egyházmegyék bevételei alapján kialakított rangsorban. A következő évszázadok során a csanádi püspök folyamatosan hátrább, előbb a 6–7., majd 8–9. helyre szorult a *servitium* összege alapján. Végül 1525-ben már az utolsó előtti helyre rangsorolták. E drasztikus visszaesés nyilvánvalóan kihatással volt a székeskáptalan anyagi helyzetére is, javadalmainak bevételére is, ez pedig meghatározta, hogy milyen helyet foglalt el a testület az egyes káptalanok közti rangsorban, aminek pedig a személyi összetételre is kimutatható hatásai voltak.

A testületbe történő bejutás vizsgálata során a szakirodalmi előzményekhez hasonlóan én is a származást, mint a legkézenfekvőbb szempontot elemeztem először. Az ismert esetek többségében jobbágyi (37%) származásúak jutottak javadalomhoz, majd őket követték a köznemesi (30%) és a polgári (22%) eredetűek. A bárói családok tagjai (9%) és külföldiek voltak a legkevesebben (3%). Adatainkat összevetve a többi, már kutatott

magyar káptalanéval megállapíthatjuk, hogy a köznemesség és a polgárság tagjai Csanádon is az ismert származású kanonokok többségét adták. Első pillantásra talán nem tűnik túl meggyőzőnek az 52%-os többségük. Ám ha Köblös és Fedeles adataival való pontosabb összehasonlítás végett Csanádon is a polgári származásúakhoz számítjuk a mezővárosiakat, úgy 65%-ot kapunk, ami megközelíti a pécsi kanonokok esetében kapott 71,5%-ot. Amíg Váradon egyfajta helyi jellegzetességként a nemesi származásúak irányában történt eltolódás a dunántúli eredményekhez képest, addig Csanádon a jobbágyi származásúak fokozott szereplése figyelhető meg. Így e testület esetében is határozottan megállapítható, hogy magát a bejutást nem befolyásolta az eredet. A bárói családok egyházi pályát választott fiairól Csanádon is megállapítható, hogy csak „ugródeszkának” használták a káptalani javadalmakat, azok közül is leginkább a préposti méltóságot. A csanádi székeskáptalan volt a legalacsonyabb a külföldiek aránya. A vizsgált korszakban mindössze három francia klerikus bírt javadalommal, ami az összes javadalmas 1%-a. A 14. századot követően nem találni külföldit a testületben. E jelenségnek egyik oka azonban nem a külföldiekre vonatkozó szabályozások érvényesülése, hanem sokkal inkább az volt, hogy a 15–16. században már nem állt külföldi személy a püspökség élén, ami pedig nyilván az egyházmegye bevételei alapján egyre csökkenő presztízsével magyarázható.

A biztosan javadalommal rendelkező 246 illető közül 35 fő esetében mutatható ki felsőfokú tanulmányok végzése, amely 14%-os aránynak felel meg. 12 személy adatolhatóan rendelkezett tudományos fokozattal, ami 34% arányt jelent. Ha még ehhez hozzászámítjuk azokat a javadalmasokat, akik többéves tanulmányi ideje, jogi tanulmányai vagy itáliai egyetemen való szereplése alapján feltételezhetően rendelkezett már fokozattal, akkor arányuk az 50%-ot is meghaladja. Így noha a kimutathatóan egyetemjárt személyek aránya a legkisebb a már kutatott hazai testületek közül, a fokozatszerzés elérte az átlagos szintet. A főesperesek felsőfokú tanulmányait tekintve megállapítható, hogy Csanádon is csak igen kis részük, alig több mint 14%-uk járt egyetemre és ennél is kevesebben vettek ott részt jogi képzésben.

A 264 javadalmas közül 102 esetében sikerült megállapítani vagy legalább feltételezni a javadalomhoz jutásának módját. Közülük 63 fő a személyi összefonódások valamilyen módozata által jutott be a testületbe.

A bejutási csatornák érvényesülését vizsgálva úgy találtuk, hogy akárcsak Pécsen, Csanádon is az egyházi kapcsolatok domináltak, minthogy 22 személy esetében tűnt ez a legvalószínűbbnek. Ezt követi a 10 fő esetében kimutatható uralkodói szolgálat és 9 egyéb külső támogatás által bejutott javadalmas. Az e kategóriákba tartozó ismert esetek száma

együtt sem éri el az egyházi kapcsolatokét. A feltételezhető egyetemi kapcsolatok általi bejutások száma megközelíti az előző két kategóriát, tudniillik 8 illető járt egyszerre egyetemre már Csanádon javadalmas klerikusokkal. A familiáris kapcsolatok útján 5 javadalomszerzés realizálódhatott. A jegyzői szolgálat és királyi kegy által csanádi javadalomszerzés volt a legkevésbé jellemző 2-2 esettel. Természetesen számos illető esetében összetett kapcsolatrendszerek álltak a bejutás háttérében, így az arányok itt is óvatossággal kezelendők.

E 63 személy esetében az „egyből” történő bekerülést és a fokozatos előrelépés arányát tekintetében arra a következtetésre jutottam, hogy a méltóságviselők és főesperesek esetében 30 (81%) fő egyből nyerte el javadalmát, addig mindössze 7 esetben (19%) emelkedtek az egyszerű kanonokok sorából magasabb javadalomra. Ez megfelel a Köblös és Fedeles által kimutatott trendnek.

Amíg méltóságviselők és főesperesek javadalomszerzéseinél 36-ből 26 esetben a külső kapcsolatok domináltak (72%), addig a kanonokok esetében ennek a fordítottját tapasztalam, miszerint a kanonoki javadalmak hasonlóan domináns arányban, 27-ből 20 esetben (74%) a belső kapcsolatok által lettek betöltve. Ez az eredmény szintén megfelel Fedeles és még inkább a Köblös által tapasztaltaknak. Összességében tehát úgy tűnik, hogy még a roppant töredékes források fényében is országos tendenciákat tükröznek a csanádi székeskáptalanba való bejutás kimutatható esetei.

A legjobban vizsgálható javadalomszint a nagyprépostoké volt. Az 1354 és 1526 közötti időszakból ismert 21 nagyprépost közül 16 személy esetében ismert a bejutási csatorna. Az ismert esetek majd felében udvari szolgálat eredményezte a javadalomszerzést, míg közel egyharmad arányban a csanádi püspök rokona vagy bizalmas embere jutott a csanádi nagypréposti méltóságra. Emellett két előlépésről, egy javadalomcseréről, egy feltehetően Ozorai pártfogoltról és egy egyéb egyházi kapcsolat útján való javadalomszerzésről van tudomásom. Mindezek fényében ezt a javadalomszintet alulról viszonylag zártan tekinthetjük, mivel leginkább felülről és a testületen kívülről helyezték ide a személyek túlnyomó többségét. Ehhez képest a vizsgált korszakból ismert kisprépostok fele bárói rokonságnak vagy főúri támogatásnak köszönhetette javadalmát, uralkodói szolgálat csak egy személy esetében mutatható ki.

A területiségen alapuló kapcsolatok, amelyek végső soron szintén személyes kapcsolatként realizálódtak, a csanádi székeskáptalan esetében még jelentősebbek voltak mint a többi, már kutatott testületnél. A 102 ismert bejutású javadalmas közül 51 főnél feltételezhető a területi kapcsolat általi javadalomszerzés. Ezen belül 38 azon esetek

száma, ahol ez az egyetlen ismert bejutási mód. Az összes javadalmas esetén 15,4%, az ismert bejutásúakkal számolva pedig 37,2% a területi kapcsolatok aránya a javadalomszerzés módozatai között. Ez az arány Köblösnél az ismert bejutásúak 14,7%-a, Fedelesnél 18,5%-a volt. Tehát Csanád esetében a dunántúli arány kétszeresét kaptuk, viszont Kristóf a váradi káptalanok személyi állományát vizsgálva már eléggé hasonló, 31,5%-os arányt mutatott ki környékbeli, azaz a váradi egyházmegyéből és Várad vonzáskörzetéből származó kanonokok bejutása kapcsán. A különböző javadalomszinteket külön-külön is megfigyelhetjük, az eredmények részletesebb bontásban való vizsgálata által. A pécsi testületbe egyből bekerült méltóságviselők és főesperesek esetében 18%, a mesterkanonokok körében pedig 20,5%-os arányú a területiség elvén megvalósult javadalomszerzés. Köblös szerint az általa vizsgált káptalanokban az egyből bejutott kanonokok 17% területi kapcsolatok, 18%-a a helybeliség útján szerezte stallumát. Csanádon az összes 246 javadalmassal számolva a méltóság- és tisztségviselők 9,8%-a, a az egyszerű kanonokok 22%-a jutott stallumhoz kimutatható területi kapcsolat alapján. Az ismert bejutású személyeket vizsgálva úgy találtuk, hogy a méltóság- és tisztségviselők 26,3%, míg a kanonokok 52,2% arányban kerültek be a testületbe a püspöki és káptalani birtokhálózat, valamint Csanád vonzáskörzete által.

A kapott eredmények tovább erősítik azt a meggyőződésemet, hogy a csanádi székeskáptalan képében a középkori székeskáptalanok egy provinciális vagy periférikus típusát láthatjuk. Az egyházmegye elhelyezkedése folytán fokozottan ki volt téve a törökveszélynek. Ennek egyik következménye, hogy a késő középkorra erősen megcsappant bevételek és ezzel összefüggésben a királyi udvarhoz kötődő viszonylag lazább kapcsolatok eredményeként nagyobb volt az érdektelenség az itteni javadalmak iránt. Ezzel egybecseng az a tény is, hogy a magyar székeskáptalanok közül a csanádi soraiban volt arányaiban a legkevesebb külföldi származású személy. Ilyen körülmények között jobban érvényesülhetett a területiség mechanizmusa általi javadalomszerzés, és a helybeli klerikusok előlépésének is nagyobb volt a lehetősége.

A testület tagjai horizontális mobilitásának, azaz a klerikusok az egyházi társadalom középrétegén belül egy másik kanonoki testületbe való átlépésének vagy a már meglévő javadalma mellé ilyen szinten való továbbit szerzésének vizsgálatakor arra jutottam, hogy a csanádi székeskáptalan személyi állománya a legtöbb egyezést a királyi alapítású aradi társaskáptalanéval mutatja. A kapott, viszonylag magas érték (7 fő) félreérthetetlenül jelzi a két testület közötti szoros kapcsolatot. A mondhatni napi kapcsolat fő okai a viszonylagos földrajzi közelség, a szomszédos hiteleshelyként való működés

voltak. A horizontális mobilitás keretében vizsgált kapcsolatok terén Arad kiemelkedő helye után a szomszédos egyházmegyék székeskáptalanai következtek. A váradi, erdélyi, valamint a bácsi és kalocsai testületek együttvéve 4-4 személyi egyezést mutattak a csanádiával. Ezekkel azonos értéket csak egy távolabbi testület, a már alaposan kutatott pécsi székeskáptalan produkált. A sor két közeli (Titel és Szerém), valamint egy távolabbi (Győr) káptalannal folytatódik. Az esztergomi székes- és budai társaskáptalannal két-két személyi egyezést lehet kimutatni. Az összes többi feltüntetett testülettel (Fehérvár, Veszprém, Kő, Bosznia és Zágráb) csupán egy-egy közös személy mutatható ki, aki onnan érkezett Csanádra, vagy Csanádról lépett tovább oda. Az egyes testületek közötti mobilitás irányából elvileg arra is következtetni lehet, hogy milyen rangsor létezhetett a különböző testületek és azok javadalmi között, noha a kérdés eldöntéséhez lehetőleg azonos javadalomszintek összevetésére, a jövedelmek és javadalomhalmozás esetén a tartózkodáshely pontos ismeretére lenne szükség. Csanád esetében a tapasztaltak alapján mindösszesen annyit lehet megállapítani, hogy javadalmi általában előkelőbbek, azaz jövedelmezőbbek voltak, mint a boszniai és szerémi székeskáptalanokban, illetve az aradi és a titlei társaskáptalanban található azonos szintűek. Úgy tűnik, hogy a szomszédos egyházmegyék székeskáptalanai közül egyedül a váradi javadalmi és kiváltképp méltóságai előzték meg a csanádiakat a rangsorban.

A vertikális mobilitást, azaz a klerikus az egyházi társadalom egy felsőbb rétegébe való emelkedését vizsgálva is tanulságos eredményeket kaptam. A csanádi székeskáptalanban nem lehet olyan egyértelműen alulról vagy felülről zárt javadalomszinteket, rétegeket kimutatni, mint Köblös Józsefnek sikerült a dunántúli testületekkel kapcsolatban. Egyedül a préposti méltóságok tűnnek alulról zártnak valamelyest. A csanádi javadalmások közül 11 nyert el püspöki címet. Akik közül négyen csak címzetes püspöki címmel rendelkeztek. Szembeötlő, hogy a püspökségek, amelyekre a csanádi prépostok és főesperesek továbbléptek, mind a kis és közepes jövedelműek, és ennek megfelelő presztízsűek közé tartoztak. Ez a jelenség szoros összefüggésbe állítható azzal a ténnyel, hogy a csanádi prépostság is hasonló helyre sorolható a préposti jövedelmek sorában. Az ismert esetek fele részében a testület tagjai vagy Csanád egyházmegyei papok emelkedtek a testület élére. A főesperességeket tekintve ez az arány meg is haladta az ismert esetek 50%-át. Ami az alsópapság és a középréteg közötti vertikális mobilitást, azaz a helyi alsópapságból való előlépés lehetőségét illeti, a csanádi székeskáptalan esetében az óvatos becsléssel kapott 5% csak jelentéktelen különbséggel haladja meg pécsi arányt (4%), viszont a kérdéses eseteket beszámítva (9,8%) sem éri el a

Köblös által kapott 13%-os győri arányt. Így Köblös azon hipotézisét, miszerint a karpapi, prebendáriusi, oltárigazgatói szolgálatból történő előlépés a székeskáptalanokra jellemzőbb, a kapott eredményeim alapján se megerősíteni, se cáfolni nem tudom egyértelműen.

A javadalomhalmozás jelenségét vizsgálva úgy találtam, hogy a vizsgált időszakból ismert 246 javadalmas közül kimutathatóan 43 fő, azaz 17% rendelkezett csanádi javadalomviselése alatt más egyházi beneficiummal is. Ez az arány jól illeszkedik a Köblös által kutatott négy testület esetében kapott 15%-hoz, míg elmarad kevéssel a váradi 22%-tól és jelentősen a pécsi 32%-tól.

A dolgozat témájában megjelent tanulmányok

- A csanádi székeskáptalan kanonokjainak egyetemjárása a későközépkorban. *Magyar Egyháztörténeti Vázlatok* 19. évfolyam, 2007/1–2. 37–58.
- Egy mezővárosi polgár egyházi karrierje a 15. században. (Pankotai János 1415 k. – 1477) In: *IX. RODOSZ Konferencia kötet 2008*. Kolozsvár, 2008. 296–307.
- Egy káptalani helynök pályaképe a 15. század első feléből. Kerolti Albert (1400 körül – 1445/46) In: *X. RODOSZ Konferencia kötet 2009*. Kolozsvár, 2009. 82–94.
- The career of a fifteenth century Hungarian humanist: Johannes de Pankota (ca. 1415 – 1477). In: *Church and Ethnicity in History. First Year of Conference V4 for Doctoral Candidates in Ostrava (22th April, 2010)*. Ed.: Beáta Vida. Ostrava, 2011. 116–126.
- Egy Zsigmond-kori klerikus pályafutása. In: *XI. RODOSZ Konferenciakötet 2010*. Kolozsvár, 2010. 105–114.
- Ecclesiastical connections between Szeged and Csanád in the late Middle Ages. *Hereditas. Periodical of the „Bálint Sándor” Institute for the Study of Religion I*. Edited by Gábor Barna and László Odobina. Szeged, 2011. 65–83.
- Csanád mezőváros polgárainak 1427. évi privilégiuma. In: *„Fons, skepsis, lex” Ünnepi tanulmányok a 70 esztendő Makk Ferenc tiszteletére*. Szerk. Almási Tibor–Révész Éva–Szabados György. Szeged, 2010. 125–129.
- Lippai Péter, a Zsigmond-kori csanádi éneklő-kanonok és püspöki vikárius életútja. *Deliberationes* III. évfolyam 2010/2. 83–92.
- Egyházi kapcsolatok Szeged és Csanád között a késő középkorban. *Aetas* 26. évf. 2011. 4. szám 120–130.
- A csanádi székeskáptalan pecséthasználatának Árpád-kori kezdetei. In: *XII. RODOSZ Konferenciakötet 2. kötet*. Kolozsvár–Temesvár, 2011. 353–362.
- Lippai Péter, a Zsigmond-kori csanádi éneklőkanonok és püspöki helynök karriertörténete. *Magyar Egyháztörténeti Vázlatok* 23. évfolyam, 2011/1–2. 49–60.
- Az egyházi méltóságok mobilitása. A csanádi székeskáptalan példája. *Szeged. A Város folyóirata*. 23. évfolyam, 12. szám (2011. december) 6–11.
- A csanádi székeskáptalan vonzáskörzete a középkor végén (1354–1526). In: *Középkortörténeti tanulmányok 7. A VII. Medievalisztikai PhD-konferencia (Szeged, 2011. június 1–3.) előadásai*. Szerk. Kiss P. Attila, Piti Ferenc és Szabados György. Szeged, 2012. 117–132.

A témára vonatkozó előadások

2014. február 12. Szeged, *Szegedi Középkorász Műhelyszeminárium Előadások*, előadás *Fejezetek a csanádi székeskáptalan késő-középkori történetéből* címmel.
2013. október 8. Szeged, *Vallás, egyén, társadalom* című konferencia, előadás *Középkori kanonoki testületek az egyházi és világi társadalom metszéspontjában. A csanádi székeskáptalan példája* címmel.
2013. szeptember 27. Szeged, *Kutatók Éjszakája 2013 – Sokszínű középkor*, előadás *Egyházi értelmiség a középkori Dél-Alföldön. A csanádi székeskáptalan kanonokjainak vizsgálata, különös tekintettel egyetemjárásukra* címmel.
2013. július 9. Hódmezővásárhely, *VI. Történettudományi Találkozó*, előadás *Újabb lehetőségek a késő-középkorban egyházi javadalomszerzést eredményező kapcsolatrendszerek csoportosítására a csanádi székeskáptalanba való bejutás példái alapján* címmel.
2013. június 18. Szeged, *VIII. Medievalisztikai PhD-konferencia*, előadás *Személyi összefonódások a csanádi székeskáptalanban (1354–1526)* címmel.
2013. február 27. Szeged, *Szegedi Középkorász Műhelyszeminárium*, előadás *Dél-alföldi humanisták a csanádi székeskáptalanban* címmel.
2012. december 13. Szeged, *Keresztény szakkollégiumok és felsőoktatási intézmények a tudományos utánpótlás-nevelés szolgálatában* konferencia, előadás *A csanádi püspökség és székeskáptalan birtokállományának alakulása a késő középkorban* címmel.
2012. november 29. Szeged, *Szent Gellért öröksége – Fejezetek a Csanádi Egyházmegye történetéből* című nemzetközi konferencia, előadás *A középkori Csanádi Egyházmegye bevételei, különös tekintettel a székeskáptalan javadalmaira* címmel.
2012. november 9. Pécs, *GDRE (Groupement de Recherche Européen) „At the Foundations of the Modern European State” Réunion thématique: Construction des identités (politique, laïque et ecclésiastique) des clercs médiévaux* nemzetközi konferencia és workshop, előadás *Elements of formation of identity in the cathedral chapter of Csanád* címmel.
2012. október 3. Szeged, *Szegedi Középkorász Műhelyszeminárium*, előadás *Egy kanonoki testület szociográfiai vizsgálatának tanulságai* címmel.
2012. július 21. Hódmezővásárhely, *V. Történettudományi Találkozó*, előadás *A csanádi székeskáptalan tagjainak mobilitása (1354–1526)* címmel.

2012. március 30. Szeged, *A szakkollégiumok és a felsőoktatási intézmények együttműködésének új dimenziói: MelioColl (TÁMOP 4.2.2/B-10/1-2010-0026) projekt konferencia*, előadás *A származás súlya a középkori klerikusi karrieres esetében. A csanádi székeskáptalan példája (1354–1526)* címmel.
2011. december 3. Kolozsvár, *XII. RODOSZ Konferencia*, előadás *A csanádi székeskáptalan pecséthasználatának Árpád-kori kezdetei* címmel.
2011. július 11. Hódmezővásárhely, *IV. Történettudományi Találkozó*, előadás *Pecséthasználat a középkori Csanádon* címmel.
2011. június 17. Szeged, *II. Gerhardus konferencia*, előadás *A csanádi székeskáptalan hiteleshelyi pecséthasználata* címmel.
2011. június 1. Szeged, *VII. Medievisztikai PhD-konferencia*, előadás *A csanádi székeskáptalan vonzaskörzete a középkor végén (1354–1526)* címmel.
2010. november 12. Kolozsvár, *XI. RODOSZ Konferencia*, előadás *Egy Zsigmond-kori klerikus pályafutása, Lippai Péter (1365 körül–1423)* címmel.
2010. október 25. Szeged: *I. Gerhardus Konferencia. 80 év a hit és a tudomány szolgálatában* című nemzetközi tudományos konferencián *Péter, a Zsigmond-kori csanádi éneklő-kanonok és püspöki vikárius életútja* címmel.
2010. április 22. Ostrava: *Primary year of Conference V4 doctoral candidates in Ostrava*, előadás *The career of a fifteenth century Hungarian humanist: Johannes de Pankota (ca 1415–1477)* címmel.
2010. április 13. Rózsahegy: *A késő középkori magyarországi káptalanok személyi állományára vonatkozó legújabb kutatások eredményei* címmel.
2009. december 2. Szeged: *Vallás, egyén, társadalom* című konferencia, előadás *Egyházi kapcsolatok Szeged és Csanád között a középkorban* címmel.
2009. november 13–15. Kolozsvár: *X. RODOSz (= Romániai Magyar Doktorandusok és Fiatalkutatók Szövetsége) Konferencia*, előadás *Egy káptalani helynök pályaképe a 15. század első feléből. Kerolti Albert (1400 körül – 1445/46)* címmel.
2009. június 4–5. Szeged, *VI. Medievisztikai PhD-konferencia*, szervezés és előadás *A csanádi székeskáptalan hiteleshelyi vonzaskörzete (1239–1353)* címmel.
2008. november 21. Kolozsvár, *IX. RODOSZ Konferencia*, előadás *Egy mezővárosi polgár egyházi karrierje a 15. században. (Pankotai János 1415 k. – 1477)* címmel.
2007. november 3. Kolozsvár, *VIII. RODOSZ Konferencia*, előadás *A csanádi székeskáptalan helye a középkori Magyarország káptalanjainak sorában* címmel.